

แบบจัดเก็บองค์ความรู้

องค์ความรู้   การทำปุ๋ยหมัก

เจ้าของความรู้ชื่อ   นางเพ็ญศรี เพิ่มทรัพย์

ตำแหน่ง   สมาชิก ศพก.เกาะกูด

สังกัด   ศพก.เกาะกูด

วันที่บันทึกความรู้   สิงหาคม ๒๕๖๐

<p>กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ (ขององค์ความรู้)</p>	<p>ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้น เช่น พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่....มาตรา....วรรค...บรรทัดที่....)/ ข้อพึงระวัง (ถ้ามี)</p>
<p>๑. ความเป็นมา</p> <p>นางเพ็ญศรี เพิ่มทรัพย์ เป็นสมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเป็นเกษตรกรต้นแบบ แปลง เรียนรู้การลดต้นทุนการผลิต โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพการเกษตร ให้ความสำคัญในการ ผลิตอาหารปลอดภัย โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสุขอนามัย ของผู้บริโภค พื้นที่ส่วนใหญ่ในพื้นที่ต้องซื้อปุ๋ยมาใช้ ซึ่งจะมีการใช้จ่าย ในการขนส่งสูง หากมีการทำปุ๋ยหมักขึ้นใช้เองก็จะเป็นการประหยัด และเป็นการลดต้นทุนการผลิต</p> <p>ปุ๋ยหมักเป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่ง เกิดจากกิจกรรมของ จุลินทรีย์หลายชนิดในการย่อยสลายสารอินทรีย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของเศษพืชหรือวัสดุเหลือใช้ชนิดต่าง เป็นการนำวัสดุเหลือใช้ใน ครัวเรือนมาใช้ให้เกิดประโยชน์และยังเป็นการลดต้นทุนในการผลิต</p> <p>๒. การดำเนินการ</p> <p>จากการที่ได้ประกอบอาชีพการเกษตรที่หลากหลาย ได้แก่ การ ทำสวนยางพารา,ทำสวนมะพร้าว,ปลูกผักปลอดสารพิษ และ ได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพ การเกษตร กินในสิ่งที่ปลูก ปลูกในสิ่งที่กิน โดยแต่ละกิจกรรมสามารถ เก็บเกี่ยวให้มีรายได้ตลอดทั้งปี ทั้งรายวัน รายเดือน รายปี</p>	

๓. การทำปุ๋ยหมัก

นำเศษพืช เช่น เศษหญ้า ต้นข้าวโพด ต้นถั่ว เป็นต้น โดยปุ๋ยหมัก 1 ตัน จะมีความกว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร สูง 1.5 เมตร ทำการกอง เป็นชั้นจำนวน 3 ชั้น แต่ละชั้นสูง 50 เซนติเมตร ประกอบด้วย เศษพืชตามด้วยมูลสัตว์ ปุ๋ยยูเรีย และสารละลายสารเร่ง พด.1 (ละลาย สารเร่ง พด.1 ในน้ำ 20 ลิตร นาน 15 นาที) การกองปุ๋ยหมักแต่ละชั้น ทำการย่ำให้แน่นพร้อมรดน้ำให้ชุ่มชั้นบนสุด ใช้มูลสัตว์ปิดทับหนา 1 นิ้ว

การดูแลรักษาปุ๋ยหมัก

1. การรดน้ำ เพื่อให้ความชื้นกองปุ๋ยหมักอย่างสม่ำเสมอ ระหว่าง 50-60 %
2. การกลับกองปุ๋ย กลับกอง 7-10 วัน/ครั้ง เพื่อระบาย อากาศ เพิ่มออกซิเจนให้กับจุลินทรีย์ ทำให้การย่อย สลายดีขึ้น รวมทั้งเป็นการลดความร้อนในกองปุ๋ยหมัก กรณีไม่กลับกองปุ๋ยหมักอาจใช้ท่อเอสลอนที่เจาะรู โดยรอบเสียบบกองปุ๋ยหมัก
3. การรักษาความชื้น นำวัสดุคลุมเฉพาะส่วนบนของกอง ปุ๋ยหมัก
4. การเก็บรักษาปุ๋ยหมักที่เป็นแล้ว หลีกเลี่ยงแดดและฝน โดยการเก็บในที่ร่ม

สามารถใช้ประโยชน์ โดยมีวิธีการดังนี้

ดินร่วนซุยการจับตัวเป็นก้อนอุ้มน้ำดีขึ้น เป็นแหล่งธาตุ อาหารพืช เพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเคมี ค่าความเป็นกรดเป็นด่างของ ดินคงที่ เพิ่มแหล่งอาหารของจุลินทรีย์ ควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชในดิน ปรับสภาพดินและน้ำให้เหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับจากองค์ความรู้

การทำปุ๋ยหมักทำให้เกษตรกรหันมาใส่ใจในการใช้ปุ๋ยและ การดูแลธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการทำให้ดินมีอายุ การใช้งานมากขึ้น ประโยชน์ที่ได้รับคือ

- ลดต้นทุนการผลิต
- ปลอดภัยกับผู้ผลิต ผู้บริโภค ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- ไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิต คุณภาพดินเหมาะสมในการ

ปลูกพืชมากขึ้น

การเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด ประเทศที่อยู่ในเขตร้อนเช่น ประเทศไทย อินทรีย์วัตถุในดินส่วนมากมีน้อยและมีการสลายตัวเร็ว เพราะมีฝนตกชุกและอุณหภูมิสูงพวกแบคทีเรียในดินจะเจริญเติบโตได้ดีคอยย่อยและทำลายพวกอินทรีย์วัตถุได้อย่างรวดเร็ว อินทรีย์วัตถุจะเป็นตัวช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์และสภาพทางฟิสิกส์ของดินดีขึ้น ทำให้ดินร่วนซุย การระบายน้ำ ระบายอากาศได้ดี รากของมะพร้าวสามารถชอนไชไปหาอาหารได้อย่างกว้างขวาง การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดินสามารถกระทำได้หลายแบบ เช่น การใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง แล้วทำการไถกลบ หรือใช้วิธีการเลี้ยงสัตว์ในสวนมะพร้าวก็ได้

๔. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

เกาะกูดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดตราด ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวมาเยือนเกาะกูดเป็นจำนวนมาก การทำการเกษตรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีทางการเกษตร ซึ่งนักท่องเที่ยวไม่ยอมรับ ในการเกษตรจึงหันมาใช้การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงได้ทำเป็นแปลงตัวอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และขยายผลต่อแปลงข้างเคียงต่อไป

ผู้บันทึกความรู้ ชื่อ – สกุล นางสาวอนงค์รัตน์ หาตรงจิตต์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกูด ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะกูด โทร. ๐๘๐-๘๙๕๓๘๒๔

ภาพกิจกรรม

